



## 9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI-2

Adı Soyadı:

Sınıfı :

Numarası :

Puan :

1. Aşağıda Sait Faik Abasıyanık'ın *Karabaş'ın Hakkını Yediler* adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Kasabayı baştan başa dolaşan davulcu yorulmuş; harap bir çeşmenin başına çökmüştü. Kuru yalaktaki bir kemik parçasını çatırdatarak yiyen halim bir sokak köpeğine kısık ve kavruk bir sesle:

- Oğlan, dedi, deve güleşi var, deve güleşi. Sen de gelir misin?

Sokak köpeği, arkadaşlarını seçmekte hiç de kılı kırk yaran takımdan değildi. Bazen kuyruğuna teneke bağlayan yaramaz çocuklarla bile senli benli olmuştular. Birçok mahallede dostları, arkadaşları vardı. Davulcuyu küçükten tanırdı. İstasyon boyunda az mı güleş etmişlerdi. İki arkadaş yola çıktılar. Kasaba haricine söğüt ağaçları gölgesinden isteksiz ve kaygısız akan sazan ve yayın balıkları dolu çay kenarına doğru yürüdüler. Deve güleşinin yapılacağı meydanlık orada idi. Tarlalarda ses sada yoktu. Ve bu sessiz sadasız tarlalardan sükût içinde geçtiler.

Mısırlıktan çıkınca yolları bir soğan tarlasına düşer, sonra bir bostan geçilir. Ve en nihayet su kenarı.

## a) Bu parçanın alındığı hikâyenin türünü belirleyiniz.

Hikâye Türü
Durum hikâyesi

## b) Bu parçada yararlanılan anlatım biçimlerini yazınız.

Anlatım Biçimleri
Öyküleyici anlatım, betimleyici anlatım

## c) Bu parçada geçen aşağıdaki sözcük ve söz öbeklerinin anlamını bağlamdan hareketle tahmin ederek yazınız.

● çökmek:

çömelmek

● baştan başa:

Başından sonuna kadar, bir uçtan bir uca; baştan aşağı, baştan sona

● kılı kırk yarmak:

titiz ve ayrıntılı bir biçimde incelemek, önemle üstünde durmak

● senli benli olmak:

aşırı ölçüde içten, teklifsiz olmak

● nihayet:

sonunda

2. Yüzünden düşen bin parçaydı, gözlerinin buğusu neredeyse damlalara dönüşüp gözlerinden yanağına doğru yol oluşturmaya başlayacaktı. Neyse, diye geçirdi içinden. Olana çare yoktu. Asıl şimdi ne yapacaktı? Bu soru, zihninin yenilenmesine, az önceki duygu durumunun başkalaşmasına neden olmuştu. Öyle mi yapsam, böyle mi yapsam derken sonunda kararını verdi ve uyguladı. Hiç ummadığı bir tepki almıştı komşusundan. Bu nasıl olmuştu da aklına gelmemişti?

Bir hikâyeden alınan bu parçaya hâkim olan üç (3) duyguyu bırakılan boşluklara yazınız.

1.
2.
3.

3. Aşağıya kahramanlığı konu alan en az 50 sözcükten oluşan bir hikâye yazınız.

Öğrencinin cevabına göre değerlendirilecektir.

4. Aşağıdaki şiirde yer alan redif ve kafiye gösteriniz.

- a) Artık demir almak günü gelmişse zamandan  
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan
- b) Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce bir yol;  
Sallanmaz o kalkışta ne mendil, ne de bir kol.
- c) Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli,  
Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli,
- d) Biçare gönüller ne giden son gemidir bu!  
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.
- e) Dünyada sevilmiş ve seven nafîle bekler;  
Bilinmez ki giden sevgililer dönmeyecekler.

Kafiye

Redif

-man

dan

ol

-

em

-li

emi

-dir bu

ekler

-

5. Aşağıdaki parçada yanlış yazılan sözcüklerin altını çiziniz.

Yola 2 haziran 1992'de çıktık. Hiç durmadan Cumhuriyet meydanına kadar gittik. Burada dörtüüz yıllık olduğu söylenen Pazar camisini gördük ilk önce. Bahçesindeki ulu çınarın gölgesi öylesine geniştiki bu küçük kasaba altına sığabilirdi.

## 6. Aşağıdaki şiirlerin dizilişlerine göre uyak çeşitlerini belirleyip bırakılan boşluklara yazınız.

a) Çocukluğum, çocukluğum...  
Uzakta kalan bahçeler  
O sabahlar, o geceler,  
Gelmez günler çocukluğum.

**Sarmal uyak**

b) O günü görmek için sade bekleyeceğiz,  
Göreceğiz bir sabah yeşil tomurcukları.  
Hazırlanıyor gibi, gökyüzü, ufuk, deniz,  
Bir sabah dökülecek baharların baharı.

**Çapraz uyak**

## 7. Aşağıdaki dizelerde tam kafiye den yararlanılanları işaretleyiniz.

a) İsmim gezecek pembe dudaklarda elemle  
Gözler dolacak bir çocuk ölmüş gibi nemle

✓

b) Alnımdaki her çizgi beyaz bir gece saklar  
Bir başka şafaktır saçımın gördüğü aklar

c) Farkım ne, emel kaynağı bir körpe çocuktan  
Mademki henüz gelmedi son yolcum ufuktan

✓

d) Bir köprü kurup zulmetin ardında seherle  
Bildim gülüp eğlenmeyi ömrümce kederle

✓

e) Bir müjde taşır her gün uzaktan bana rüzgâr  
Elbet gelecek, gelmedi, bir beklediğim var

✓

## 8. Aşağıdaki şiir parçalarının kafiye düzeni, nazım birimi, ölçü, kafiye ve redif bakımından inceleyiniz.

a) Kırılır da bir gün tüm dişliler  
Döner şanlı şanlı çarkımız bizim  
Gökten bir el yaşlı gözleri siler  
Şenlenir evimiz barkımız bizim

b) Yokuşlar kaybolur çıkarız düze  
Kavuşuruz sonu gelmez gündüze  
Sapan taşların yanında füze  
Başka alemlerle farkımız bizim

c) Can verdi kişinin sunduğu taşlarla zehirden  
Her gonca kızıl bir gül açarken yolumuzda,  
Üstündeki son dallar ağarmış diye birden  
Pas tuttu nihayet suların rengi havuzda.

Kafiye Düzeni: **Çapraz uyak**

Nazım Birimi: **Dörtlük**

Ölçü: **Hece ölçüsü**

Kafiye: **Zengin uyak(iler)(ark)**

Redif: **-ımız bizim**

Kafiye Düzeni: **Düz uyak**

Nazım Birimi: **Dörtlük**

Ölçü: **Hece ölçüsü**

Kafiye: **Zengin uyak(üze)**

Redif: **-**

Kafiye Düzeni: **Çapraz uyak**

Nazım Birimi: **Dörtlük**

Ölçü: **Hece ölçüsü**

Kafiye: **Tam uyak(ir, uz)**

Redif: **-den, -da**

9. Aşağıda gezi yazısından alınan bir parça verilmiştir. Bu parçadan hareketle gezi yazısının tür özelliklerinden üç tanesini yazınız.

Bir iki caminin kapı alınılığı ile revakları birleştiren bölümüne Vardar Nehri üzerindeki güzelim Osmanlı köprüleri çizilmiş, kimine de Kâbe resmi. Bu resimlerin arka fonunu, bir yaz sıcaklığının duruluğunu taşıyan renkler oluşturuyor. Zamanla dökülen kısımlarını onarmak amacıyla dokunanlar başarılı olamamışlar. Fırça darbeleri kalın izler bırakarak o saydamlığı kırmış. O bilinmez ustaların elinden çıkmış, bu çevreyi görme anlatma gücüyle dolu çalışmalar, herhangi bir el atmayı kabul etmiyor. İsa Bey Camisi, 15. yüzyıl... Bir büyük kütüphane ve türbeden oluşuyor. Osmanlı Balkanlar'dan çekildiğinde kitaplık da kapatılıyor. Caminin yana uzanan bahçesinin, küçük çarşıya açılışı da onu gelip geçilen bir yer yapmış, zaman içinde. Bu da hem camiye hem mezarlığa hem de mezar taşlarına ayrı bir özellik kazandırıyor. Çoğunlukla bizde de böyledir. Camilerimiz, mezarlıklarımız kente karışmıştır. Bu, onların günlük hayatımızdaki alçak gönüllü duruşlarından ötürü ölüm ve sonrası için daha yumuşak yorumlar yapmamızı da sağlar.

1. Gezi yazıları; tarih, coğrafya, sosyoloji ve diğer bilim dallarına kaynak olabilecek niteliktedir.

2. Gezi yazıları belli bir plan dâhilinde ve çoğu kez kronolojik olarak yazılır.

3. Gezi yazılarında açıklama, öyküleme, betimleme anlatım biçimlerinden yararlanır.

10. Aşağıdaki dizelerdeki altı çizili sözcüklerin yapı özelliklerini (basit, birleşik, türemiş) bulup belirtilen boşluklara yazınız.

Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç sakladı,  
Bir dakika araba yerinde durakladı.  
Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar,  
Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar..  
Gidiyordum, gurbeti gönlümle duya duya,  
Ulukışla yolundan Orta Anadolu'ya.  
İlk sevgiye benzeyen ilk acı, ilk ayrılık!  
Yüreğimin yaktığı ateşle hava ılık,

Basit Sözcükler

yerinde, gözlerimin

Türemiş Sözcükler

sakladı, durakladı

Birleşik Sözcükler

kervansaraylar, Ulukışla

11. Aşağıdaki parçalarda kullanılan noktalama işaretlerinin işlevlerini belirleyerek belirtilen yerlere yazınız.

a. "Tokurcun" dağlarının çam ve köknarlarından kesilmiş; kokuları, kıymıkları ve gıcırtiları insana batan tahta yüklü, uzun arabalar bazen sabahın alacakaranlığında, bazen akşam serinliğinde kasabaya girerlerdi.

1. Tırnat İşareti (")

Özel olarak vurgulanmak istenen sözcükler tırnak içine alınır.

2. Virgül (,)

Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.

3. Noktalı virgül (;)

Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

b. Balkanlar, Osmanlı izlerini taşıyan kadim bir Türk yurdudur. Buradaki tarihî eserlerde iki husus ilk bakışta dikkat çeker: Türk'ün ince ruhu ve eşsiz sanat kabiliyeti.

1. Virgül (,)

Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.

2. İki Nokta (:)

Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlenin sonuna konur.

3. Kesme İşareti (')

Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır.